

Regional innovasjons- og FoU-statistikk

Statens engasjement i næringspolitikken for å bidra til nyskaping og et konkurransedyktig næringsliv vil måtte utformes og justeres på grunnlag av den kunnskap som til enhver tid er tilgjengelig om utviklingen i næringslivet generelt og innovasjon og nyskaping spesielt. I dag finnes det heldekkende registre for å følge og analysere utviklingen i bedrifts- og foretakspopulasjon i Norge (Bedrifts- og foretaksregisteret ved SSB). Supplert med annen registerbasert statistikk er det mulig å følge utviklingen både i enkelt næringer og i enkeltregioner fra år til år mht sentrale størrelser som sysselsetting, etableringer, nedleggelses, omsetning og lønnsomhet. Utfordringen er å bruke disse statistikkildene i et styringsverktøy som effektivt gir et relevant beslutningsgrunnlag. Når det gjelder den delen av bedriftenes virksomhet som skal sikre virksomheten i fremtiden er bildet imidlertid noe annerledes. Her finnes det også statistikkilder (FoU- og innovasjonsstatistikk), men disse kildene er i langt mindre grad tilgjengelig som styringsverktøy.

Innovasjonspolitikken omfatter – som NHD allerede nevner – mange politikkområder. FoU- og innovasjonsstatistikken dekker allerede i dag svært mange av disse områdene rent tematisk. Statistikkene inneholder f.eks. opplysninger om immaterielle rettigheter, innovasjon i ulike næringer, finansieringskilder, kostnadstyper, informasjonskilder, resultater og hindringer – i tillegg til de sentrale målene på selve FoU- og innovasjonsvirksomheten. For å benytte disse statistikkene i utforming og oppfølging av næringspolitikk er det derfor ikke noen tematisk utvidelse eller endring som i først omgang er ønskelig. Statistisk sentralbyrå er for øvrig også bundet av internasjonale retningslinjer mht innholdet i statistikken (via EU mht innovasjonsstatistikken og OECD mht FoU-statistikken).

Statistikkene er (som så mange andre statistikker) underbrukt i sin nåværende form, så det er ikke noe vits i å spørre om mer av det samme når en ikke benytter fullt ut det en allerede har i dag. For å gjøre statistikken til et verdifullt redskap i implementeringen av videre innovasjonspolitikken er det derimot følgende uheldige sider ved statistikkene som kan ta tak i:

- Statistikkene er i liten grad regionaliserbar. Utvalgene trekkes i strata basert på næring og størrelse, uten å ta hensyn til geografi. Samtidig er *foretak* statistikkenehet, og disse er ikke geografisk entydig. Det ble gjennomført et prosjekt i 2002 og SSB er i dialog med KRD om en utvidelse av statistikken med tanke på å bedre den regionale dimensjonen.
- Statistikkene er lite tilrettelagt for tidsserier. Statistikk som input for politikktutforming må kunne danne tidsserier for å avdekke endrede mønstre og eventuelt resultater av endret politikk. I praksis har vi mulighet for indikatorer 10-12 år bakover i tid.
- Statistikken omfatter ikke alle næringer og størrelsesgrupper. Nyskaping og omstilling skjer også innen næringer som ikke omfattes av de nevnte statistikker (f.eks primærnæringene og offentlig sektor). Foretak under 10 sysselsatte tas heller ikke med. Disse små foretakene har relativt lite innovasjonsvirksomhet (SSB spurte et prøveutvalg i 2001), men de representerer en viktig gruppe: oppstarts- og gründerforetak.

På samme måte som EUs Lisboa-erklæringen (og senere oppdatering i Göteborg) fikk stor innvirkning på Eurostats arbeid med teknologiindikatorer, kan en anta at Soria Moria-erklæringen krever en oppgradering av FoU- og innovasjonsstatistikken i Norge, både for å bedre kunne beskrive innovasjonsaktivitetene på et mer detaljert nivå, og for å kunne følge utviklingen av disse aktivitetene over tid.